

SPECIALE  
JUBILEUM  
EDITIE

OIKOCREDIT  
IS JARIG

40 jaar  
Oikocredit  
in tekst  
en beeld

Jacobine Geel  
interviewt  
Alexander  
Rinnooy Kan

40 jaar  
OIKO  
CREDIT  
investeren in mensen

INTERVIEW

Jacobine Geel in gesprek met Alexander Rinnooy Kan

## “Oikocredit als stabiel punt in mijn hectische leven”

Sinds eind jaren 90 is oud-SER-voorzitter Alexander Rinnooy Kan als belegger betrokken bij Oikocredit. In gesprek met Oikocredit Nederland-voorzitter Jacobine Geel licht hij zijn betrokkenheid toe.

Alexander Rinnooy Kan is een drukbezet man. Naast zijn hoogleraarschap aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) is de prominente D66'er bestuurlijk al jaren zeer actief. Recent nog trad hij toe tot de Eerste Kamer. Toch maakt hij graag tijd vrij voor Oikocredit. In zijn werkkamer in het historische Maagdenhuis in Amsterdam vertelt hij waarom. “Oikocredit zegt dat je geen vis moet geven, zelfs geen hengel, maar dat je geld beschikbaar moet stellen om een hengel te kopen. Dat spreekt mij aan.”

Oikocredit bestaat veertig jaar. Sinds wanneer bent u betrokken bij onze organisatie?

“Sinds eind jaren 90. Ik zat toen in de Raad van Bestuur van ING. Gert van Maanen, toenmalig directeur

van Oikocredit, bezocht destijds het ING-bestuur. Hij vroeg ons welke argumenten we hadden om niet mee te doen met Oikocredit. Geen geld weggeven, maar beleggen in een goed doel. Heel duurzaam. ‘Waarom niet eigenlijk?’, dacht ik.”

### Access to finance

Wat sprak u destijds aan?

“Het idee dat je geen geld weggeeft, maar investeert in mensen, in ondernemerschap. ‘Access to finance’, heet dat tegenwoordig. Noem het alfabetisering op economisch vlak. Een methode die vrijheid schenkt aan de lenende partij en eigenaarschap stimuleert. Daarom is deze aanpak heel duurzaam.”

### Welke ontwikkelingen ziet u?

“Inmiddels heeft het duurzame beleggen een enorme vlucht genomen, maar toen was het nog uniek wat Oikocredit deed. Nu zie je naast armoedebestrijding ook thema's als bijvoorbeeld duurzame energie terugkomen in de beleggingsportefeuilles. Dat vind ik een goede ontwikkeling en ik ben blij dat Oikocredit daarin ook een belangrijke partij is.”

### Dus u blijft verbonden aan Oikocredit?

“Ik ben al meer dan vijftien jaar betrokken bij Oikocredit en ik heb er nog steeds geen spijt van. Oikocredit is als zodanig een stabiel punt in de hectiek die mij omgeeft. Dat zal zo blijven.”



Oikocredit is opgericht vanuit de Wereldraad van Kerken, de roots liggen in de kerk. Wat betekent dit voor u?

“Ik ben niet kerkelijk of gelovig. Dat Oikocredit voortkomt uit de kerken, heb ik lange tijd zelfs niet geweten. Het heeft geen invloed gehad op mijn besluit om te gaan beleggen via Oikocredit. Ik vind het goed wat Oikocredit doet en hoe het doet wat het doet. Daarom ben ik betrokken. Op waardenniveau ontmoeten we elkaar, zou je kunnen zeggen. Ik begrijp dat Oikocredit zich nu ook meer richt op groepen buiten de kerk. Dat juich ik toe.”

## “Naast armoedebestrijding ook duurzame energie”

### Toekomst Oikocredit

Hoe kan Oikocredit nieuwe groepen aanspreken?

“Richt je op jongeren. Zij zijn erg betrokken bij maatschappelijke thema's. Het doel van Oikocredit spreekt hen dan ook aan. Mijn dochter wilde op een gegeven moment kiezen voor duurzaam en bracht van de ene op de andere dag al haar bankzaken onder bij een duurzame bank. Dat soort mensen vormt de toekomst van Oikocredit.”



### Wereldwijd netwerk van mensen

Laat u zich ook informeren over uw belegging in Oikocredit?

“Ik volg Oikocredit via de informatie die naar mij toekomt. Zo lees ik bijvoorbeeld geregeld in OikoVisie over wat Oikocredit allemaal doet. Dat is zijn kracht! Oikocredit is een wereldwijde beweging van mensen die investeren en ondernemen. Oikocredit focust zich op het microniveau, maar in gezamenlijkheid geeft het een stem aan dat niveau. Zo kan Oikocredit ook namens die enkelingen naar voren treden waar dat nodig is.”

## Ook koningin Máxima staat stil bij het jubileum FELICITATIES VOOR OIKOCREDIT

Ons veertigjarig bestaan is zowel voor de partnerorganisaties als voor vele anderen die Oikocredit een warm hart toedragen, onder wie koningin Máxima, aanleiding voor felicitaties en steunbetuigingen. Een kleine bloemlezing.

Koningin Máxima trakteerde Oikocredit op een videoboodschap tijdens de officiële jubileumbijeenkomst in Berlijn. “De wijze waarop Oikocredit wereldwijd bijdraagt aan een rechtvaardige en duurzame maatschappij is vandaag nog net zo relevant als veertig jaar geleden. Toen werd het verlenen van financiële diensten aan mensen met zeer lage inkomens niet als levensvatbaar beschouwd, maar de oprichters van Oikocredit hebben het tegendeel aangetoond. Zij hebben een instrument ontwikkeld dat tot doel heeft mensen in arme gemeenschappen het geloof in zichzelf terug te geven. Dat heeft gewerkt. Ik wil u dan ook graag aanmoedigen door te gaan om huishoudens en gemeenschappen met lage inkomens, meer in het bijzonder vrouwen en kleine boeren, te blijven voorzien van passende financiële dienstverlening.”

SEKEM Holding uit Egypte, waar biologisch voedsel, biologisch katoen, kleding en kruidenmedicijnen worden geproduceerd, heeft een jarenlange relatie met Oikocredit. Directeur Helmy Abouleish: “Door zijn unieke, coöperatieve organisatiestructuur is Oikocredit in staat veel sneller en effectiever in te springen op de behoeften van zijn partners dan de banken. Die gaan doorgaans mank aan overregulering en leunen zwaar op risicomanagement. Oikocredit kijkt liever naar toekomstige kansen dan naar problemen uit het verleden. Ik koester onze relatie en wil de staf en alle medewerkers dan ook graag van harte feliciteren met dit jubileum.”

El Grupo Social FEPP uit Ecuador was Oikocredits eerste partner in Latijns-Amerika. Ze ontvingen op 1 juni 1978 een van de eerste leningen die Oikocredit ooit verstrekke. Met dat geld hielp de coöperatie de veelal werkloze inheemse bevolking producten uit de landbouw en de veeteelt te produceren, waaronder kazen en worsten. Directeur José Tonello was erbij, 37 jaar geleden: “Ik weet nog dat we voor het eerst contact hadden met wat toen nog Ecumenical Development Cooperative Society heette. We waren al een aantal jaren actief en wilden graag uitbreiden. Daarvoor hadden we geld nodig. Oikocredit heeft ons enorm geholpen. De bevolking hier is weerbaarder geworden en de leefomstandigheden zijn aanzienlijk verbeterd. Mede dankzij de steun van Oikocredit hebben deze mensen weer perspectief.”

Candela uit Peru is opgericht in 1989 en was partner van Oikocredit gedurende het laatste decennium van de vorige eeuw. De organisatie is actief op het terrein van biologische producten, waaronder fruit, natuurazijn en chocolade. Medewerker Gaston Vizcarra: “We kregen ons eerste krediet 25 jaar geleden van de toenmalige EDCS. Zonder die steun waren we er nu niet geweest, want zij waren de enige partij die ons wilde steunen. We velden ons erkend als kleine, eerlijke en toegewijde organisatie en dat versterkte ons geloof in eigen kunnen.”

**COLOFON**  
Bijdragen: Jet van Gaal (foto's: Jacobine Geel, Alexander Rinnooy Kan), L'Osservatore Romano (foto paus Johannes Paulus II), Tom Bamber (foto India), Max Havelaar, Margreet Fros, Hans Valkenburg, Jan Groenewold  
Editing: Jacques Poell  
Vormgeving: 3mandesign.nl  
Dit is een uitgave van: Oikocredit Nederland  
Arthur van Schendelstraat 550  
3511 MH Utrecht  
T 030 234 10 69  
E nederland@oikocredit.nl  
www.oikocredit.nl  
Concept: Jan Groenewold

FSC  
www.fsc.org  
MIX  
Papier van  
verantwoorde  
herkomst  
FSC® C015620



# 40 PIONIEREN IN MICRO-JAAR FINANCIERING

Oikocredit was en is een pionier op het gebied van microfinanciering. Dit jaar viert de organisatie haar veertigjarig bestaan. Ook vandaag de dag neemt Oikocredit nog steeds het voortouw, onder meer als het gaat om sociale innovaties en bescherming van klanten. Ter gelegenheid van dit jubileum trakteert OikoVisie u op een aantal hoogtepunten.

## 1976

**Nederland heeft de eerste steunvereniging**  
Het idee achter Oikocredit kan veel mensen bekoren. Met name in Europa worden initiatieven ontplooid om steunverenigingen op te richten die zich gaan bezighouden met het promoten van Oikocredit en het aantrekken van beleggers. In Nederland wordt in 1976 de eerste officiële steunvereniging opgericht. Inmiddels telt Oikocredit 29 van deze verenigingen, die met elkaar meer dan 53.000 beleggers vertegenwoordigen.



## 1979

**Een bijdrage van Koningin Juliana**  
Met een royale bijdrage zet koningin Juliana Oikocredit in Nederland nadrukkelijk op de kaart. Het koninklijke vertrouwen vormt een grote stimulans voor de toekomst. In hetzelfde jaar opent Oikocredit zijn eerste kantoor op het Afrikaanse continent in Nairobi, Kenia.

# Oikocredit

## 1975

**De oprichting**  
Hoewel de officiële oprichting in 1975 plaatsvindt, wordt het idee voor Oikocredit al in 1968 gelanceerd, tijdens een vergadering van de Wereldraad van Kerken. Jonge, politiek geëngageerde leden van de verschillende kerken willen zekerheid over de uiteindelijke bestemming van beleggingen die deze kerken doen. Door via banken en grote beleggingsfondsen te investeren bestaat de kans dat mede steun wordt verleend aan bijvoorbeeld het apartheidsregime in Zuid-Afrika of de oorlog in Vietnam, terwijl deze kerkleden natuurlijk liever willen bijdragen aan positieve ontwikkelingen, zoals het terugdringen van de armoede in de wereld. Oikocredit gaat van start als de Ecumenical Development Cooperative Society (EDCS).



## 1978

**De eerste leningen worden verstrekt**  
Het duurt even voor Oikocredit voldoende kapitaal heeft om daadwerkelijk leningen te kunnen verstrekken, maar in 1978 is het zover: een van de eerste leningen gaat naar een ziekenhuis in het zuiden van India. Hiermee worden huizen gefinancierd voor de 200 laagstbetaalde medewerkers van het ziekenhuis.



## 1981

**Een nieuw concept**  
Het concept van geld uitlenen in plaats van schenken krijgt een nieuwe dimensie als het specifiek wordt aangewend om ondernemingen van arme mensen in ontwikkelingslanden te ondersteunen. Oikocredit haalt er als pionier zelfs de New York Times mee.



# is jarig!

## 1987

**De eerste lening voor microfinanciering**  
Om arme mensen in ontwikkelingslanden sneller en beter te kunnen helpen, gaat Oikocredit over tot het verstrekken van leningen aan organisaties die in de landen zelf actief zijn en die het geld op hun beurt weer uitlenen aan met name kleine en beginnende ondernemers. Fundación Solidaridad in Chili is de eerste partnerorganisatie die een lening voor microfinanciering ontvangt.



## 1988

**Aandacht voor Fairtrade**  
Fairtrade is een belangrijk aandachtspunt voor Oikocredit. Nederland is het land waar Fairtrade-labeling van start gaat: tijdens de officiële introductie wordt een pak Fairtrade-koffie ten doop gehouden in aanwezigheid van onder anderen Prins Claus en Jos Brink. Drie jaar later, in 1991, is de eerste lening aan Max Havelaar, de Nederlandse promotor en certificeerder van Fairtrade, een feit. Oikocredit en Max Havelaar zijn partners gebleven. Inmiddels delen zij samen hun kantoor in Utrecht.



SAMEN MET MAX HAVELAAR



WERELDWIJD VOORLOPER

## 1998

**Microfinanciering in lokale valuta**  
Schommelingen in vreemde valuta vormen een risico voor de partnerorganisaties van Oikocredit. Met name in Azië staan eind vorige eeuw veel projecten 'onder water'. Zoals de meeste internationale investeerders financiert Oikocredit in harde valuta (dollars), terwijl de partnerorganisaties werken met lokale valuta en soms drie tot vier keer meer moeten verdienen om hun leningen terug te kunnen betalen. In 1998 introduceert Oikocredit daarom microfinanciering in lokale valuta. Het jaar daarop wordt het 'Local Currency Risk Fund' opgericht, waarmee Oikocredit wereldwijd voorloper is op dit terrein.

## 2000

**Ontmoeting met de paus**  
De derde directeur van Oikocredit is de Nederlander Gert van Maanen, die deze functie tot 2001 vervult. Van Maanen is daarvoor lid van de Raad van Bestuur van ING Bank. In 2000 wordt hij samen met de voormalige Oikocredit-bestuursvoorzitter Zanele Mbeki ontvangen door paus Johannes Paulus II.



## 1999

**EDCS wordt Oikocredit**  
Vlak voor de eeuwwisseling wordt EDCS (de oorspronkelijke naam) omgedoopt in Oikocredit. De naam refereert aan het Griekse woord 'oikos', dat zoveel betekent als huis, familie, gezin en huishouden, dit alles als synoniem voor 'kleine economie'. Het woord 'credit' is ontleend aan het Latijnse werkwoord 'credere', dat staat voor 'ergens vertrouwen in hebben'.



## 2005

**Microkrediet komt in een stroomversnelling**  
Microkrediet groeit in status als de Verenigde Naties het jaar 2005 uitroepen tot het 'Jaar van het Microkrediet'. In Nederland is koningin Máxima, toen nog prinses, een belangrijke voorvechtster van microfinanciering. In het Jaar van het Microkrediet bezoekt zij onder meer een aantal microfinancieringsinstellingen in Kenia.



## 2006

**Muhammad Yunus ontvangt de Nobelprijs voor de Vrede**  
Dr. Muhammad Yunus is al sinds jaar en dag synoniem met microkrediet. In 1976 begint hij zijn 'Bank voor de Armen', de Grameen Bank, in Bangladesh. Dertig jaar later ontvangt hij voor zijn inspanningen de Nobelprijs voor de Vrede. Op de foto staat hij links naast toenmalig Oikocredit international directeur Tor Gull.



Investing in people

## 2009

**Máxima bezoekt Oikocredit-paneldiscussie**  
Voor Oikocredit is 2009 een bijzonder jaar: sinds de oprichting is 1 miljard euro aan fondsen uitgeleend aan partnerorganisaties. Het 'feestje' wordt luister bijgezet met diverse activiteiten, waaronder een paneldiscussie in Amersfoort, waar het hoofdkantoor van Oikocredit International is gevestigd. Uiteraard is de organisatie vereerd dat Máxima deze discussie bijwoont. De toenmalige prinses neemt ook het eerste exemplaar van Oikocredits Women's Empowerment rapport in ontvangst.

DUURZAME ENERGIE



## 2010

**Turbulentie in India**  
De groeiende populariteit van microkrediet heeft ook een keerzijde: woekeraars en grote commerciële partijen ontdekken dat er met het verstrekken van microkrediet veel geld te verdienen is. Er wordt niet geschroomd individuele klanten te overladen met meerdere kredieten. Met name in de Indiase deelstaat Andhra Pradesh leidt dit in 2010 tot turbulentie in de markt: meerdere afnemers van microkrediet bezwijken onder de schuldenkast en plegen zelfmoord. Oikocredit waarschuwt al langer voor de gevolgen van te snelle groei en overkreditering.

Onder de noemer Social Performance Management maakt Oikocredit serieus werk van het beschermen van de klanten. Door potentiële en bestaande projectpartners voortaan te wegen op basis van een stevige financiële én sociale analyse, neemt Oikocredit internationaal het voortouw om misstanden zoals in India in de toekomst te voorkomen. Ook worden de Klantbeschermingsprincipes geïntroduceerd.



KLANT-BESCHERMING

## 2014

**Duurzame energie als speerpunt**  
Hoewel 80 procent van het uitstaande kapitaal is geïnvesteerd in microkrediet, is de investeringsportefeuille de laatste jaren aanzienlijk gediversifieerd. Daarbij staat de filosofie van 'People Planet Profit' hoog in het vaandel: het maken van winst mag niet ten koste gaan van het belang van mens en milieu. Investerings in duurzame energie vormen een belangrijke speerpunt: er wordt een speciale afdeling Duurzame Energie opgericht. Een van de eerste projecten op dit terrein is het verstrekken van een lening aan Thrive Solar Energy, een mooi bedrijf in India dat zonnelampen produceert voor gebieden in ontwikkelingslanden die het zonder stroom moeten stellen.